

Dwangmiddelen en rechtsmiddelen

Strafvordering 2001: derde interimrapport (deel I en II)

Onder red. van G. Knigge en M.S. Groenhuijsen

Bestelling: Gouda Quint
Kenmerk: EWB 98.033

Samenvatting

Het eerste interim-rapport behandelde het onderzoek ter zitting en in het tweede interimrapport stond het vooronderzoek in strafzaken centraal. Het onderhavige rapport behandelt een aantal onderwerpen die tezamen de titel hebben gekregen die voor het grootste gedeelte de lading dekt: 'dwangmiddelen en rechtsmiddelen'.

Het rapport bestaat uit een algemeen deel en een bijzonder deel. In het algemene deel worden de verschillende deelstudies uit het bijzondere deel samengevat in het licht van de algemene uitgangspunten die zijn ontwikkeld voor de inrichting van het vooronderzoek en het onderzoek ter zitting.

Reeds in het eerste interimrapport is door de onderzoekers over de strafrechtelijke procedure geconcludeerd dat het uitgangspunt van het huidige wetboek, nl dat alle strafbare feiten volgens eenzelfde procedure worden afgehandeld, moet worden verlaten. Voorgesteld wordt een drietal sporen afhankelijk van de zwaarte van de (mogelijk) op te leggen sanctie. Het derde spoor is bestemd voor eenvoudige zaken van relatief geringe ernst.

- In het eerste deelrapport: *buitengerechtelijke afdoening* wordt het derde spoor nader ingevuld. Voorgesteld wordt om behalve de lage geldboetes en andere lichte vermogenssancties, ook de (hogere) transacties te integreren alsmede het voorwaardelijk sepot. De verdachte moet wel de gelegenheid krijgen om in geval van hoge boetes en andere ingrijpende sancties te worden gehoord waarbij desgewenst een raadsman aanwezig kan zijn.

- In het deelrapport over het *verzet en hoger beroep* wordt voorgesteld om het verzet te reserveren voor verdachten die in hoogste feitelijke aanleg buiten hun schuld zijn veroordeeld bij afwezigheid. Ten aanzien van het hoger beroep wordt voorgesteld om in appel niet meer alles opnieuw aan de orde te laten komen doch alleen de twist – en twijfelpunten. Verder zou het hoger beroep van politierechterzaken naar de mening van de onderzoekers ook door een alleensprekende rechter kunnen worden behandeld.

- Het deelrapport over de *normering van de opsporingsbevoegdheden* stelt voor om de huidige structuur, waarbij naarmate de bevoegdheden ingrijpender worden deze aan een hogere autoriteit worden toebedeeld, te vervangen door een structuur die nauwer aansluit bij de praktijk. Door de onderzoekers wordt voorgesteld om bevoegdheden zoals bijv infiltratie en observatie toe te kennen aan opsporingsambtenaren waartoe een hogere autoriteit (ovj of RC) toestemming geeft.

- Het deelrapport over de *bijzondere opsporing* stelt vast dat de vele (extra) bevoegdheden die in bijzondere wetten aan opsporingsambtenaren worden toebedeeld zich slecht verhouden tot het primaat van het wetboek van Strafvordering. Met name voor de bevoegdheden uit de Wet Economische Delicten geldt dat deze in het wetboek van Strafvordering thuis horen.

- Het deelrapport over *particuliere opsporing* waarschuwt voor de gevaren: de opdrachtgever bepaalt de prioriteiten en er wordt gebruik gemaakt van methoden (bijv stelselmatige observatie) die door opsporingsambtenaren alleen onder strikte voorwaarden mogen worden toegepast. De onderzoekers pleiten daarom voor een normering van de activiteiten van deze sector (met name de beveiligingsindustrie) in de wet en toezicht op de sector bijvoorbeeld onder te brengen bij het Ministerie van Justitie.

- Het deelrapport over de *aanhouding ter handhaving van de openbare orde* gaat over de bestuurlijke ophouding. Deze is thans geregeld in de Gemeentewet maar hoort naar de mening van de

onderzoekers thuis in het wetboek van Strafvordering omdat het gaat om vrijheidsbeneming en past bij de regels omtrent aanhouding en in verzekeringstelling.

- Het grootste deelrapport gaat over het *slachtoffer in het vooronderzoek*. Hier wordt uiteengezet dat het slachtoffer serieus genomen moet worden maar geen partijpositie moet krijgen teneinde secundaire victimisatie te vermijden. Het slachtoffer zou wel participatierechten moeten krijgen. Genoemd worden onder meer: recht op voorlichting en uitleg, op rechtsbijstand voor het verwezenlijken van slachtofferrechten zoals bijv een schaderegeling en het recht op het uitlokken van bepaalde onderzoekshandelingen.